

مقاومت بازار در برابر مالیات بر ارزش افزوده

مالیات دادن سخت است، ولی مالیات دادن در شرایط تورم، واقعا غیرقابل تحمل است، چون به قول میلتون فریدمن: تورم نوعی مالیات بندی است که بدون زحمت قانونگذاری، بر مردم تحمیل می شود.

جامعه ایران در چند ماه اخیر عرصه نمایش جنبه های گوناگونی از این واقعیت بود، و بهانه یا نقطه شروع آن هم ابلاغ بی مقدمه یا هماهنگ نشده قانون مالیات بر ارزش افزوده بود که با برخورد قاطع بازاریان روبرو شد و دولت را از ارتکاب آن کار منفعّل کرد. هنوز هم امواج آن برخورد قاطع در جهات مختلف ادامه دارد تا جایی که از یک طرف، وزیر صنایع و معادن از دستور رییس جمهور برای تعلیق قانون صحبت می کند و از طرف دیگر، یک مقام دولتی دیگر آن را انکار می کند و دیگران هم می گویند که تعلیق یا توقف اجرای قانون مصوب مجلس، فراتر از اختیارات رییس جمهور است و دولت نمی تواند به تنهایی خودش را از این بن بست خلاص کند.

تا تکلیف ادامه این قضیه روشن شود، توجه شما را به روایت یک شاهد عینی از ماجرای واکنش بازار در برابر مالیات بر ارزش افزوده جلب می کنیم. راوی این روایت، محمد آزاد- رییس شورای اصناف- است که در گفتگویی با خبرنگاری فارس جزئیات تازه ای از ماجرای تعطیلی بازار در رابطه با مالیات بر ارزش افزوده را اعلام کرده است.

رییس شورای اصناف در این گفتگو ضمن ارایه جزئیاتی تازه از ماجرای تعطیلی بازار، به شرح چگونگی مالیات اصناف و نقاط ضعف و قوت آن از گذشته تا امروز هم پرداخته است.

مواضع روحانیت در برابر مالیات

محمد آزاد در این گفتگو گفت: قبل از انقلاب، روحانیت می گفتند که به دولت مالیات ندهید، چرا که دولت این پول ها را علیه خودتان گلوله می کند و به سینه هایتان می زند؛ به دولت ظلم و دولت جور کمک نکنید. اما بعد از انقلاب که نظام اسلامی روی کار آمد، توصیه امام بر این بود که اول مالیات دولت را بدهید و سپس وجوه خود را بپردازید. وی افزود: اما در دولت موقت و پس از آن خوب عمل نشد و اعلامیه ای به بازاری ها دادند و گفتند که هر مبلغی که فکر می کنید بدهکارید، پرداخت کنید و مفاصا حساب بگیرید، ولی

این روش پرداخت مالیات صحیح نبود، لذا از سال ۶۴ و ۶۵ وزارت اقتصاد و دارایی به فکر این افتاد که مالیات را درست وصول کند و چون نمی توانستند و راه و روش خاصی نداشتند، متوسل به اصناف و اتحادیه ها شدند و راه توافق ها، را پیش آوردند تا براساس توافق ها، میزان مالیات مشخص شود و چون بازاری ها و صنوف به فکر این بودند که درآمد بیشتری کسب کنند، لذا با اتحادیه ها و مجامع همکاری کردند. وی افزود: در سال ۶۵ و ۶۶ حدود ۲۰ هزار اظهارنامه از کسبه و اصناف دریافت شده بود، اما امسال اصناف بالای دو میلیون اظهارنامه تقدیم کرده اند که نشان دهنده آن است که مجامع امور صنفی و اتحادیه ها در این راه مؤثر واقع شده اند.

فقدان زمینه سازی

وی افزود: مالیات بر ارزش افزوده، رقم ناچیزی است و در بیشتر کشورهای پیشرفته هم اعمال می شود و در ۱۴۰ کشور از هفت درصد تا ۲۶ و ۲۷ درصد مالیات بر ارزش افزوده دریافت می شود، اما ما برای پیاده کردن قانون مالیات بر ارزش افزوده چند کار را باید انجام می دادیم که انجام ندادیم: باید زمینه اجرای قانون را فراهم می کردیم، آموزش می دادیم، فرهنگ سازی می کردیم، ابزار اجرای قانون را فراهم می کردیم و پس از آن، اقدام به اجرای قانون می کردیم و در آن صورت، هیچ مقاومتی در مقابل اجرای قانون نمی دیدیم.

نگرانی بازار و تعطیلی

آزاد ضمن تأیید اینکه احتمال می رفت قانون مالیات

میلتون فریدمن:

تورم، نوعی

مالیات بندی است که

بدون زحمت

قانونگذاری، بر مردم

تحمیل می شود.

ادامه دارد و کار گروهی تشکیل داده‌ایم و در حال رسیدن به تفاهمی با سازمان امور مالیاتی هستیم و ابزار کار فراهم می‌کنیم برای اصناف تا نرم افزاری تهیه شود و در اختیار اصناف قرار گیرد.

عملیات اصلاحی

وی افزود: در حال پیگیری صندوق‌های مکانیزه POS برای اصناف هستیم و از طرفی، در حال اصلاح ضرایب مالیاتی هستیم که اگر این کارها انجام شود، زیرساخت طوری فراهم می‌شود که تمام اصناف فاکتور ارایه کنند و در این زمان است که باید آنها که از شفاف‌شدن معاملات هراس دارند، تکلیف خودشان را روشن کنند.

رییس شورای اصناف در پاسخ به اینکه قاچاق‌فروشان و عمده‌فروشان بازار رابطه مالی با هم دارند و در صورت اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده، منافع هر دو گروه به مخاطره می‌افتد، گفت: افرادی که کالا را به صورت قاچاق وارد می‌کنند، در اقلیت هستند و اگر به اکثریت بازار این اطمینان را بدهیم که از شفاف‌سازی متضرر نمی‌شوند، دیگر آن اقلیت نمی‌تواند بر این اکثریت تأثیر بگذارد.

وی افزود: در شرایط امروز که گروه‌های مختلف برای انتخابات کار می‌کنند، در مسایل تعطیلی بازار عده‌ای سوء استفاده کرده و تصور می‌کردند که اگر بازار بسته شود، آنها می‌توانند حرفی برای زدن داشته باشند، ولی چون بازار خیلی زود باز شد، حرف و حدیثی نماند تا دیگران بتوانند خوراک پیدا کنند.

امواج بعد از بحران

همانطور که قبلاً هم در خبرها آمده بود، رییس جمهوری در روز ملی صادرات از ارایه لایحه‌ای به مجلس خبر داد که براساس آن، اجرای مالیات بر ارزش افزوده برای تمامی فعالان اقتصادی به مدت یک سال به تعویق خواهد افتاد. البته نظریات مشابه دیگری هم ابراز شده و کار در حال پیگیری است. رویهم‌رفته، این ماجرا نشان داد که تندروری در همه جا کاربرد ندارد.

بر ارزش افزوده بیش از دو ماه به تعویق بیفتد، دلیل مقاومت بازاری‌ها را اینگونه تشریح کرد: ما با آقای عرب مازار صحبت کرده بودیم و می‌دانستیم که فرصت کافی به اصناف داده خواهد شد، ما نگران نبودیم، اما در بازار نگرانی‌هایی وجود داشت و ما نمی‌توانستیم همه بازار را جمع کنیم و به تک تک بازاری‌ها توضیح بدهیم، پس فقط به رؤسای اتحادیه‌ها و مجامع توضیح می‌دادیم.

آزاد اظهار کرد: تعطیلی بازار از اصفهان شروع شد، به مشهد رسید که مشهد خیلی زود جمع و جور شد و فقط طلافروشی‌ها این کار را کردند و پس از آن، تعطیلی‌ها به تبریز رسید و بعد نوبت بازار تهران شد.

وی افزود: دلیل تصمیم‌سازی تعطیلی بازار تهران این است که ما متوجه شدیم فقط صنوف مشکل‌دار اقدام به تعطیلی نکرده‌اند، بلکه ابتدا طلا فروش‌ها، بعد پارچه فروش‌ها و پس از آن، همه بازار اقدام به تعطیلی کردند. آزادگفت: فروشندگان فرش دستباف با اینکه مشمول قانون مالیات بر ارزش افزوده نیستند نیز بازار را تعطیل کردند و وقتی دلیل آن را جویا شدیم، گفتند: ما از ترس مان مغازه‌ها را تعطیل کردیم، چرا که مغازه‌های ما پر از فرش است که اگر آتش بزنند، هیچ کس پاسخگو نخواهد بود. وی در همین رابطه افزود: ایجاد رعب و وحشت باعث می‌شود که عده‌ای از بازاری‌ها برخلاف میل‌شان عمل کنند.

مقایسه با قیام ۱۵ خرداد

آزاد در مقایسه تعطیلی بازار در قیام ۱۵ خرداد با تعطیلی بازار به خاطر اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده گفت: تعطیلی بازار در ۱۵ خرداد ۴۲ به دلیل این بود که بازار به فرمان امام خمینی (ره) در مقابل نظام ایستاد، ولی الان در مقابل یک تصمیم عجولانه اعتراض کردند و این خیلی تفاوت دارد، چرا که همه بازار پشت سر نظام ایستاده‌اند و از این نظام دفاع می‌کنند و آمدند تذکری بدهند که این تصمیم عجولانه است. با اینکه مدتی از این جریان‌ها گذشته است، ولی هنوز جلسات ما با سازمان امور مالیاتی

در ۱۵ خرداد ۴۲ بازار
در مقابل نظام
ایستاد، اما الان در
مقابل یک تصمیم
عجولانه اعتراض
کردند، و این خیلی
تفاوت دارد.

